

Asia: VN/26649/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta Kansalliseksi metsästrategiaksi (KMS2035)

Luku 2: Toimintaympäristö

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 2: Toimintaympäristön muutos

Kansallinen metsästrategia on lakisääteinen metsäohjelma ja yhteensovittava elinkeinostrategia, jolla on lukuisia liittymäkohtia lukuisiin kansallisiin strategioihin ja ohjelmiin. Strategian merkitystä korostaa metsäsektorin suuri yhteiskunnallinen vaikutus taloudellisesta, ympäristöllisestä, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta katsottuna.

Kansallisen metsästrategian luonnoksen johdannossa kuvaillaan metsäalan toimintaympäristön niin kansallista kuin kansainvälistäkin nopeaa muutosta, joka aiheuttaa paineita metsäalan uudistumiselle. Kansallisen metsästrategian tulee tunnistaa toimintaympäristön keskeiset muutokset ja pystyä vastaamaan niihin siten, että metsiin perustuvat elinkeinot, metsien tarjoamat monet ekosysteemipalvelut sekä metsien tuottama monipuolinen hyvinvointi tulee turvatuksi. Turvaamisessa on huomioitava metsäalan pitkäjänteisyys – metsätaloutta koskevien päätösten vaikutukset tulevat usein näkyviin vastaa kymmenien vuosien kuluttua.

Analyysi Suomen suhteellisesta kilpailukyvystä jää puutteelliseksi, vaikka sen tulisi olla toimintaympäristöanalyysin keskiössä.

Luku 3: Tahtotila

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.1: Visio - Kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille

Sahateollisuus toteaa, että metsästrategian luonnoksessa esitetty visio on onnistunut.

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 3.2: Strategiset päämäärät ja tavoitteet

Neljä strategista päämäärää ovat pääosin hyvin valittuja ja muotoiltuja, mutta taloudellinen ja kilpailukyvyllinen näkökulma on luonnoksessa käsitelty pinnallisesti.

”Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla” -päämäärän osalta tavoitteet jäävät puutteelliseksi. Varsinaisissa tavoitteissa kilpailukykyä ei ole mainittu. Toimintaympäristön ennakoitavuuden ja kannustavuuden on katsottu vahvistuvan sujuvan hallinnon ja toimivan infran avulla. Nämä ovat tärkeitä tavoitteita, mutta toimintaympäristön ennakoitavuuteen ja kannustavuuteen vaikuttavat laajasti myös muut poliittiset päätökset. KMS 2035 luonnoksessa elinkeinopoliittisten toimenpiteiden painoarvo on pieni, vaikka strategian tulisi toimia yhteensovittavana elinkeinostrategiana.

Käsillä olevassa luonnoksessa on tunnistettu, että metsiä ja niiden käyttöä sivuavia strategioita, ohjelmia tai prosesseja on Suomessa useita kymmeniä. Kokonaisuuden hallitseminen on hyvin haastavaa jopa strategisella tasolla. Erityisen lähelle metsästrategiaa tulevat Kansallinen biotalousstrategia sekä biodiversiteettistrategia. Metsästrategian tulisi linjata selvästi niitä tavoitteita, jotka linkittyvät suoraan em. strategioihin mahdollisten ristiriitojen välttämiseksi käytännössä. Esimerkiksi metsäluonnon monimuotoisuuden osalta tulisi selkeästi tuoda esiin, millaisia ratkaisuja metsätalous tarjoaa biodiversiteetin turvaamiseksi. Biotalousstrategiaa täydentäviä ja tukevia toimenpiteitä metsästrategiaan on tuotu mukaan kapeasti. Metsästrategian tulisi olla ensisijainen ohjenuora käytännön metsätoimijoille.

Luku 4.1 Hankesalkku ja 4.2 Kärkihankkeet

Huomioita ja havaintoja strategialuonnoksen lukuun 4.1: Hankesalkku ja 4.2: Kärkihankkeet

Sahateollisuus katsoo, että metsästrategian luonnoksessa päämäärien ja tavoitteiden välinen yhteys toimenpiteitä kuvaavaan hankesalkkuun jää ”Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla” -päämäärän osalta ylätasolle ja ohueksi. Kansainvälistä kilpailukykyä ei hankesalkussa ole edes mainittu, vaikka se koko metsäalan kannalta on kriittinen.

Metsien kasvun vahvistaminen on perusteltua ja siihen liittyvien toimenpiteiden toteuttaminen on välttämätöntä mm. ilmastotavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta. Metsien kasvua korostavien toimenpiteiden painoarvo on kuitenkin ylikorostunut hankesalkun toimenpiteissä ja tarkastelee metsätaloutta liian kapeasta näkökulmasta. Hankesalkkua tulisi muokata esitettyä monipuolisemmaksi, hyödyntäen metsäalan monipuolista osaamista ja vastaten alaan kohdistuviin muutostarpeisiin ratkaisulähtöisesti.

Yhtenä hankesalkun toimenpiteenä on mainittu korkean arvonlisän tuotteiden kehitystyön tukeminen, mikä tukee biotalousstrategian tavoitetta korkeammasta arvonlisästä. Uusien innovaatioiden lisäksi elinkeinostrategiassa tulee huolehtia siitä, että myös muun teollisen toiminnan ympäristö säilyy kilpailukykyisenä. Metsiin perustuvan liiketoiminnan monipuolistaminen ja kasvattaminen edellyttää perustuotantopanosten saatavuutta, houkuttelevaa ja kilpailukykyistä investointiympäristöä sekä TKI-rahoituksen vahvaa tasoa ja kohdistamista nimenomaan metsäalalle.

Hankesalkun toimenpiteiden tulisi tukea alan uudistumista. Nykymuodossaan metsäalan uudistumisen tukemiseksi hankesalkkuun on kirjattu monia sellaisia toimenpiteitä, joita alalla on toteutettu jo pitkään, mutta on kyseenalaista, mikä niiden aito vaikuttavuus uudistumiseen on.

Metsäalan investointiedellytyksiin ja toimintaympäristön kannustavuuteen liittyviä toimenpiteitä ei ole esitetty lainkaan eikä hankesalkku anna juurikaan elinkeinopoliittisia vastauksia siihen, kuinka Suomi olisi jatkossa kilpailukykyinen toimintaympäristö metsäalalle.

Puutuotteita on käsitelty toimenpiteenä ainoastaan puutuotteiden hiilivarastojen näkökulmasta metsien kasvun lisäämisen alla. Tämä on näkökulmana liian kapea. Puurakentamisen ja puutuotteiden käytön edistämistä tulisi tarkastella erityisesti kilpailukykyisen toimintaympäristön näkökulmasta.

Valtion metsiä ei ole mainittu metsästrategian luonnoksessa. Sahateollisuuden näkökulmasta on tärkeää, että järeän puun saatavuus valtion mailta turvataan.

Uusi hankesalkku: Metsäalan osaamisen ja kansainvälisen kilpailukykyyn vahvistaminen

Sahateollisuus esittää, että KMS 2035 kärkihankkeiden hankesalkkuun lisätään neljäs hanke; ”Metsäalan osaamisen ja kansainvälisen kilpailukykyyn vahvistaminen”, johon kuuluisi mm. seuraavat toimenpiteet:

1. Laaditaan kansainvälinen metsäsektorin kilpailukykyanalyysi poikkialueellisesti ja sitoudutaan lyhyellä ja pitkällä aikajänteellä esiin tuleviin kilpailukykyä vahvistaviin toimenpiteisiin.
2. Vahvistetaan EU-vaikuttamisen proaktiivisuutta MMM:n ja TEM:n yhteisillä resursseilla.
3. Turvataan puun saatavuus puuta jalostavalle teollisuudelle niin yksityis- kuin valtion metsistäkin investointien turvaamiseksi.
4. Lisätään yhdistetyn sähkön ja lämmöntuotantoa huoltovarmuuden turvaamiseksi ja hajautetun tuotannon lisäämiseksi.
5. Edistetään puurakentamisesta ja puutuotteiden käyttöä.
6. Lisätään ja tuetaan metsäalan yritysveitoista innovaatiotoimintaa.

Muuta kommentoitavaa

Muuta kommentoitavaa

-

Aalto Tino
Sahateollisuus ry